

У 1918 р. у Полтаві Григорій Сосідко вступив до 2-го Запорізького полку Окремої Запорізької дивізії армії Української Народної Республіки. З 1920 по 1921 рр. Григорій командував Богунським куренем 1-ї Запорізької дивізії армії УНР. Під час війни з більшовиками втратив дружину, яку замордували більшовики в Проскуріві, а його син залишився на вихованні у місцевих селян. У списку старшин, зарахованих на дійсну українську військову службу та підвищених до наступних рангів протягом липня 1920 – липня 1923 рр. Гриць Сосідко згадується у ранзі підполковника. З 1922 р. Григорій почав жити у місті Сокаль на Галичині, де грав у місцевому аматорському театрі. В той час Сокаль знаходився у складі Польщі, а зараз це райцентр Львівської області. Там на Сокальщині він одружився вдруге і у нього народився другий син Роман. Нестор Ріпецький – товариш Григорія в Сокалі згадував про нього: «Він був одним із тих нечисленних, яким Бог дав всі п'ять талантів... Театральне життя Сокальщини без Г. Сосідка було б майже нічим. Він — знаменитий режисер і знаменний головний актор». В 1941 р. в Сокалі були видані спогади Григорія Сосідка «Три шляхи». З 1945 р. Григорій жив в Англії, а з 1950 р. Григорій Сосідко мешкав у Канаді. В 1961 р. підполковник Григорій Сосідко нагороджений Воєнним хрестом. Помер 27 листопада 1968 р.

Отже ми спробували реконструювати біографію славетного воїна, подальше вивчення життя Григорія Сосідка можливе із залученням нових масивів архівних матеріалів.

Кириченко Х. О.

НТУ «ХПІ»

ДО ПИТАННЯ ЛІКВІДАЦІ ЗАПОРОЗЬКОЇ СІЧІ

Знищення Запоріжжя було для України страшною катастрофою, яка перегорнула ще одну сторінку в її соціальній та економічній історії. Запоріжжя було останньою твердиною українських традицій, української державності. Хоча Запорозька Січ і перестала існувати, вона залишила незгладимий слід у пам'яті народу. Запорозькі козаки уславили себе героїчною боротьбою проти чужоземних загарбників і обороною південних кордонів України. Запорозьці завжди були з українським народом. Козацтво, створивши Запорозьку республіку, виявило незвичайну сміливість і оригінальну творчу здібність в організації військової справи, відстоюванні нових форм соціального, політичного і економічного буття, у створенні своєрідної культури. Сам запорозький козак для українського народу став виразником національного духу. Непримиренність козацтва до поневолювачів, його героїзм будили й підтримували в народі надію на визволення, запалювали наступні покоління на боротьбу за кращу долю. Все це визначило те почесне місце, яке справедливо посіло запорізьке козацтво в історії українського народу. І сьогодні, в часи нового національного відродження, історія запорозького козацтва надихає сучасних борців продовжувати змагання за вільну суверенну Україну.

Протягом віків Запорізька Січ відігравала важливу роль у боротьбі проти агресії з боку Криму та Туреччини. Однак, після підписання Кучук-Кайнарджійського мирного договору в 1774 році і виходу Росії до Чорного моря була усунена загроза з боку Кримського ханства. Запорізька Січ втратила своє попереднє значення прикордонного форпосту щодо Криму. Це дозволяло урядові поставити питання про негайну ліквідацію запорізького козацтва і зруйнування Січі.

Отже, ліквідація Запорозької Січі стала однією з найважливіших подій української історії другої половини XVIII ст. Подальше дослідження окресленої теми полягає у вивченні історії Запорозької Січі з залученням достовірної джерелознавчої бази, яка міститься в опублікованих архівних зібраннях.

Колісник П.М.

НТУ «ХП»

ДІЯЛЬНІСТЬ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ НАПРИКІНЦІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ. – ВАЖЛИВА СТОРИНКА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Культурні здобутки українського народу є складовою культури людства. В культурі будь-якого народу значне місце посідає історія церкви цього народу. Тривалий час поза увагою дослідників залишалася діяльність греко-католицької церкви в Північній Америці кінця ХІХ – початку ХХ ст. Ця сторінка культурного життя нашого народу не вивчалася в Україні, бо в 1946 р. УГКЦ була ліквідована більшовицькою владою. Переслідувалася всяка згадка про цю церкву.

Виникнення УГКЦ було результатом активізації європейських геополітичних процесів і в першу чергу – польських державно-католицьких кіл. З часом УГКЦ перетворилася на дуже впливову силу в обстоюванні ідентичності українства і його культурного піднесення.

Початком організації переселенців на теренах США вважається 1886 р., коли до Північної Америки приїхав перший греко-католицький священник Іван Волянський. За короткий період йому вдалося зібрати парафії розпорощених русинських емігрантів греко-католиків. Він виступив засновником поселенських братств, які згодом були об'єднані в «Союз русинських братств Америки». Закладалися русинські крамниці, створювалися культурницькі осередки. Зусиллями І. Волянського засновано періодичне видання «Америка». Активізація культурницького руху русинів виявилася в створенні театральних труп, церковних хорів, оркестрів, відкритті читалень.

У 90-х рр. ХІХ ст. прогресивна культурницька діяльність греко-католицьких священників зіштовхнулася з деструктивною поведінкою групи новоприбулих служителів церкви. Вони привезли за океан із Австро-Угорщини цілий букет релігійних, ідейно-теоретичних та політичних суперечностей, якими було переповнене суспільне життя українства напередодні революційних зрушень ХХ ст.